

Könyvutasa, **STERN** S. könyvkereskedése.

világos nyilatkozat helyett megelégszik a félhivatalos lap (a „Wiener Journal”) azon kijelentéssel, hogy a Deák-párt többi fellépése csak párt-mánőver, a mitől nem kell megijedni. De ez esetben minő célja volna ezen párt-mánővernek? Talán, hogy pressiót gyakoroljanak a kormányra? Tehették ezt erősebben egy hírlapi cikkkel, mint tették az országgyűlés felirataival? Deák Ferencz komoly ember, s követeli, hogy tetteit komolyan vegyék.

„Sajátszerű játékot űz a kormány a magyar liberalis párttal. Néhány év előtt, a midőn e párt azzal kívánt szavának súlyt szerezni, hogy állítaná, miszerint az egész nemzet háta mögött áll: akkor azt mondták: ne tartsátok magokat oly nagyra: tudjuk kik vagytok, egy maroknyi csoport, míg a nemzet roppant többsége épp nem gondol hajszálhasogató okoskodásaitokkal, hanem minczen áron békélni akar. Ma a kormány közlönyei az ellenkezőre fakadnak, mondván: ne mutassátok, mintha minoritásban estetek volna; tudjuk, kik vagytok; még mindig ti tartjátok kezetekben a gyepűket, s csak ijesztgetni akartok azon fenyegetéssel, hogy vissza kell lépnetek!

„Ezen nyilatkozatokból az tűnik ki, hogy a kormány mindig jobban akarja tudni, minő erős vagy minő gyenge a Deák-párt, mint maga a párt. Az első ízben a kormány nézete nagyon hámisnak bizonyodott be; Austria ezen tévedését néhány drága év elvesztésével, s más egyéb veszteségekkel kényszerült megfizetni. Most ismét félünk kell, hogy a kormány ítélete ezen párt erejéről megint csalódáson alapulhat.“

— Ugyancsak a „Wanderer” pesti levelezője a „P. Napló” oct. 23-ki cikkének alkalmából, e cikk jelentőségét constatálva, bevezető sorai után, ekként ír:

„A Deák-párt tehát, ha a kormány megmarad eddigi eljárása, eddigi tévedései mellett, a jövő télészakon visszavonul a tevékenység és indítványozás teréről, átengedi a tért a kormányoknak s a baloldálnak, a kormánynak, mely a Deák-párt eddigi mérsékletét és áldozatait azzal viszonzta, hogy további befolyását lehetlenné tette, s átengedi a baloldálnak, mely a 15-ös bizottmány pontozatait nemcsak hiányosnak, de veszélyeseknek is tartja. Am kísértés meg a kormány, mely, úgy látszik, a Deák-pártban birt támaszsza élni nem akart, a kiegyenlítést, ha célja ez, az országgyűlés oly többségével, mely ugyan a 15-ös bizottmány pontozatait is „veszélyeseknek” tartja, mely többség azonban épp a kormány eljárása következtében keletkezett. Am vállalkozzék a baloldal az indítványozás és főszerpvitel nagy felelősséggel járó feladatára, a Deák-párt nyugodtan visszavonulhat; a teljesített kötelesség érzetével vonuland visszaza, s azon öntudattal, hogy a visszavonulása épp oly kevés hátráltatja a kiegyenlítést, mint elő nem mozdíthaták azt eddigi mérsékletes áldozatai. Az országgyűlés eddigi többsége nagy készségének felmágyarázhatlan jelét adta; a kormány semmit sem tűn, mi által e készséget táplálni, viszonzni látszatott volna, sőt ellenkezőleg, az első felíratra keletkezett kir. leirat még azon reményeket is megsemmisít, melyeket a dec. 14-diki trónbeszéd támasztott. És mivel igazolta, mivel viszonya a kormány az országának bizalmát? A provisorium folytonossága által. Soha kormány, oly országgyűlésen, melynek feladata a birodalom létkérdésének megoldása volt, előnyösebb helyzetben nem vala, mint a Majláth-Sennyey kormány, mely, ha hazájának jogait kellett védeni, egy tekintélyes és loyális országgyűlési többségre támaszkodhatott, s mely kormány a kiegyenlítés alapjait szolgálható bizottmányi munkálzatban már birta a kiegyenlítés zálogát, és megnyerte a lehetőséget, hogy a nemzeti kívánságát teljesítse. A kormány azonban nem élt ez előnnyel. Épp oly merev negatíval élt az 1866-ki országgyűlés ellenében, melyen az előbbi határozati párt is a közügyek rendezésének munkájában részt vett, mint a milyennel élt az 1861-iki kormány azon országgyűlés irányában, melyen csak 4 szótöbbséggel fogadtatott el a felírat. Az ily kormányt a Deák-párt, mely — mint Kemény mondja: „végtére is szabadelvű és ellenzéki” — nem fedheti. A jövő eseményei felett ítéljen a történelem, ítélni fog a nemzet. A Deák-párt tetteiről elvállalja a felelősséget.“

Czáfolat t. cz. (G.) urnak.

(Gy.) A „K. K.” 126. számában (G.) ur észrevételeket tesz a „Kolozsvári jogi fútanoda 4-dik éve” cím alatt megjelent cikkre.

Először is nagyon sajnáljuk, hogy oly szerencsétlenek valánk (G.) örömet „kedvetlenség” változtatni át. Ezen kedvetlenség következtében állításaim „nem állják ki a bírálatot” (t. i. (G.) urét). Czikkiró (már t. i. én) t. cz. (G.) ur szerint tévedésben vagyok „a 4-dik év felállítás célját”, valamint a „tanfolyam hallgatása hatályát” illetőleg. Szükségesebb vala ezen utóbbi három szó dagályosúságát felderíteni, mint tudós pofát üteni törekedvén, két hasábon át valótlanságokat szórni s a közönséget tévútra vezetni. Mert biztosíthatjuk a t. cz. urat, hogy magunk is egyetemeken padlázatát tapasztaván, talán régebb valánk tisztában a 4-dik év iránt, mint t. cz. (G.) ur. És épp, mert az ifjuság minél tökéletesebb kiművelődését számos tárgyakban öhajítottuk, jajdultunk

föl — mint t. cz. (G.) ur gunyosan iparkodik megjegyezni — minden önérdéktől menten, nem úgy, mint (G.) ur, ki pro domo sua látszik lánsát törni halva született intézményért. Messze vibeti még a t. cz. ur ily nézetekkel sed non invidiam őt, midőn az ifjuságot legdrágább kincsétől akarja megfosztani, ölmervén már a régiek, hogy az idő pénz. (G.) ur szerint a 4 éves tanfolyam célja 1-ször az ifjuságot „jog és államtudományokba” lehet legnagyobb tökéletességre vezetni; azonban néhány sorral alább maga magát czáfolja meg, bevallván, hogy 1-ös czikkünkben fölsorolt négy tárgy szükséges. Már pedig ha szükségesek és nem taníttatnak, akkor (G.) ur bölcsességére bízunk megfajteni, hogy vezetettik tökéletességre, ha az elősmert szükséges tárgyak nem adnak elő? Ezek szerint a tökéletesség a szükségletnek tanulása által érik el. Ily derék érveket használ (G.) ur! 2-szor azért van a 4-dik év föllálitva, hogy az azt végző fiatal ne legyen kényszerülve csak hivatalnoki pályára lépni, hanem léphessen bíróra is, tehát a bíró nem hivatalnok? Azonban ez is, mint a többi alaptalan állítás, mert a három évet végzett bírói, ügyvédi, közigazgatási s általában minden pályára léphet és nem kényszeríthetnek csak hivatalnoki (bírói, közigazgatási) állomások elfoglalására. Harmadik érve t. cz. urnak, hogy a 4-dik év végzetével lehetővé a szigorlatokat. Ezt a hirtetésből tudtuk, kár volt tehát az ellenkezőt a 3-dik évfolyamiakra ritkított betűkkel szedtetni. (G.) ur gondviselési bölcsességgel aggódik az ifjak erzenyére nézve, mondván: „csak nagyon kevesen vannak oly anyagi viszonyok között, hogy távolos egyetemeken költösznek több évet” (nem éveket, mint (G.) ur mondja). A t. cz. ur előadása azt látszik föltetni, hogy Kolozsvárt ingyen élhetni, e részben is nagy tapasztalatlanságot árul el, mert saját tapasztalásból tudjuk, hogy nagy városokban olcsóbban vagy legalább oly olcsón bizonyosan élhetni, mint Kolozsvárt, a különbség pedig, mit a föl- és visszautazási költségek a szigorlat tételre igényelnek, az egyetemi városban való tartózkodás költségeihez adva, tökéletesen fedezik a különbséket, sőt szegényebb soroknak több alkalom nyílik valamely nagy városban mellék-keresetre. A többiek között állítja (G.) ur, hogy egyetemen szabad tanulási rendszer van, látszik hogy nem frequentálta diligenter az egyetemet, mert különben megtanulta volna, mily szabadság az, hol meghatározvák a vizsgálat tárgyai, pl. 4 félévig kell hallgatni romai jogot stb. Ez is oly szabadság, melyet a lucus a non lucendotól származtathatni.

Kardoskodik (G.) ur az erkölesten mellett. Alkalmunk volt azt a bécsi egyetemen hallgatni praktische Philosophie czime alatt és azon előadásokból nem meríthettünk tetemes hasznat a jogtudományra nézve, de másfelől nincs okunk binni, hogy a kolozsvári jogtanodán tökéletesebben fogják előadni, mint amott, hol a bölcsészeti szakma tanárai adák elő. Ez nem azt teszi, hogy hasznos voltát tagadnók, mert minden tudomány hasznos, hanem azt mondjuk, hogy ezen tudomány eddigi s oly kezelése mellett a jogász és különösen kolozsvári jogász, ki a többi bölcsészeti tudományoktól el van zárva (mi egyetemen nem történi), sok hasznat nem merít, mert a bölcsészet épp oly szakma, mint a jogtudomány, mely szorosan összefüggő láncszemekből áll, egy szem kiszakasztásával a lánc megsztnt azzá lenni, és ki hinné el (G.) urnak, hogy láncot bír, midőn csak egy szemét kapja? Egyetemen összefüggésben van ezen tudomány a többi rokontudománnyal, mert a jogász tartozik több bölcsészeti tárgyat hallgatni, s mig fútanodákban (gymnasiumokon) a bölcsészet nem tanítatik úgy, hogy előiskola legyen a bölcsészetre egyáltalában, az ethica is csak élvezetlen struccetek maradand. S végre, ha mindenáron bölcsészet kell, miért nem tanítják a lélektan stb. terjedelmesebben? Avagy talán nincs-e erre szükség?

Német birodalmi (?) és jogtörténelem, és magánjog, hűbéri jog szükséges voltát (G.) ur azzal indokolja, hogy osztrák egyetemen szigorlat tárgya. Hol van itt megint a gyakorlati fölfogás? Mit gondol a t. cz. ur, hova megy a kolozsvári jogász szigorlatra, Innsbruckba, Prágába stb.? vagy Pestre? A műszakvát magyar nyelven elsajátított jogász (G.) ur kedveért talán nemetül fog rigorzalni, illetőleg újból kezdeni tanulmányait a német terminus technicus herculei munkájával? Sőt az újabb behozott tárgyakból német egyetemen sem ethica, sem német birodalmi történelem, valamint jogtörténelem sem tartozik a szigorlatok tárgyai közé. Tehát minek tanulja a kolozsvári jogász ezeket, minek a magyar és szász jogot és az ezen jogokra vonatkozó jogtörténelmet?

Igy megszorítva levén, (G.) ur oda vágja: „tanulja a tudomány kedvéért.” Első czikkünkben az új tárgyak elméleti, valamint gyakorlati oldalát érintők, a mondottakat ismételni annál fölöslegesebb, mivel t. cz. ur nem is igyekezett azokat megczáfolni. Hanem erre törekvő kísérletnek tartjuk szavait, hogy általuk „alkalom van nyújtva a fiataloknak az ügyvédi pályára tökéletesen előkészülhetni.” Tehát csak ügyvédi pályára? De ha valaki nem akar ügyvéd lenni? Csak ügyvédek képzésére van föllálitva a jogakademia?

Azonban egész merőben tagadjuk, hogy valaki pl. a német (v o l t) birodalom történelme stb. által jelesebb ügyvéddé lenne.

(G.) ur továbbá azt is mondja, hogy encyclopädia taníttatik a romai jogot megelőzőleg, vagy is a romai jog rovására. Néhány órába szorítva minő terjedelemben történhetik, ki ki képzelheti — in extrectu extractus. Nagyon kegyes a t. cz. ur, midőn szerinte, „csak föltetni sem lehet, hogy az osztrák statistika bevezetésül a stat. elmélete meg ne ösmertetnék.” Ugy látszik, nem ösméri az államiasme elméletét, midőn ezt en passant akarja taníttatni, holott ez mélységénél fogva és szoros összeköttetésben levén a többi államtudományokkal, több időt igényel, mint az osztrák statistika, mely a gymnasiumon is taníttatik.

Végül igen drastics érv gyanánt hozza föl t. cz. ur, hogy a hazai történelmet 10 órán át adják elő és végre bevallja, hogy ez voltakép nem is hazai, hanem osztrák történelem. Ez nagyon is reichsrath büzü!!

Még csak egy megjegyzésem van, mit tesz a többször használt s z ü k e b b baza? Talán kabát a baza, hogy bővebbre és szűkebbre szabhatni? A magyaroknak csak egy hazája van. De a t. cz. ur, úgy látszik, másféle mérveket alkalmaz bazánkra nézve.

Ezeket tartám szükségesnek fölemlíteni (G.) ur a közvélemény félrevezetésére czélzott buborékjaira, melyekről elmondhatni, hogy a „nonum pre-maturum annum” szem előtt tartása mellett leendetek kezelők. A közvélemény tapintata a mondottakból a hasznost majd kiszedendi s olvasni fog a sorok között is, mert én részemről befejezettnek tartom a vitát, csak azt sajnálván, hogy oly gyenge ellenvetésekkel kelle megküzdenem, melyek magukban roskadtak össze, mint minden meszterkelt állítás, mely a közvéleménynek eszélytelen harezot üzen.

Hazai intézetek

Nemzeti színház. A mint színházi krónikákból láthatni, Fehérvári ur társasága megkezdte működését. Opera személyzete még nem lépett fel a miatt, mert a katonai zenekar, melyet várnak, még nem érkezett meg, melynek hosszabb kimaradása esetében a színigazgató Pestről szándékozik zenészeket hoztatni.

A dráma személyzetből a jobb örök már bevalának mutatva, s ehez képpent, minthogy színházi krónika-rovatunkban lapunk teréhez képpent csak rövid közlések fognak a társaság drámai tagjairól tételni, elmondjuk általánosan észrevételünket.

Összemérve ezen erőket az utóbbi években itt működött drámai erővel összehasonlításunk éppen nem tit ki a jelenlegi társaság hátrányára.

A nőszemélyzetben Szépne Mátrai Laura aszszony egy szinpadí alakja, mind stúdiuma és helyes plastikája által a közönség méltó rokonszenvet keltette fel. Hogy mily széles szerepkörre terjed ki alakítási képessége, azt még később ítéltjük meg, mindenesetre eddigi játéka is őt kiváló nyerménynek tündeték ki szinpadunkra nézve.

Bercsényiné, kellemes és rokonszenvet keltő alak, fiatal erő, sok tehetséggel s hajlékonysággal és sok érzelmmel, a lyrai szerepkörre hivatva van.

Drágusnéban szintén sok tehetség van, s szorgalma sem hiányzik. Fehérváriné is egy alkalmas szerepkört betölteni képes, s általában a nőszemélyzet kielégítő, s a mint a társaság összeszokik, folyvást jobb-jobb előadásokat várnak tőlük. Ugy talán, hogy az összejáratásnál a figyelem a komolyabb drámákra van fordítva.

A férfi-személyzet között részint ismert, részint új erőket látunk. A sok erővel bíró Gyulai, Kolozsvár ez örök kedvence, már csak udvariassági szempontból is legelőt említendő. A rendezésnél figyelni kell ez erőre, s kedvencz szerepét nem örömet akarnók látni mások által sokkal gyengébben előállitva, mikor ő itt van.

Timár kitűnő színész a szeles, a Szerdahelyi-féle szerepekben, és valóban alig hiszszük, hogy e genreben szinpadaink a Pestin kívül jobb erőt legyenek képesek felmutatni.

Bercsényi a lyrai szerelmes szerepekben látszik sok erővel birni, s ebben leginkább akkor győződünk meg, midőn láttuk, hogy Romeót éppent nem ejtette el, sőt egy néhány jól sikerült jelenetet tüntetett ki, szorgalom, utáfgondolás látszik játékán, s ennek annál inkább örvendhetünk, mert a lyrai szerelmes szerepekre általában összes szinpadainkon alig lehet alkalmas erőt találni.

Ballában szintén látunk erőt, de van szavallatában bizonyos pathetikus modorosság, a melytől elszokni törekedjék, mert ugy alakja mint hangja alkalmassá teszik őt a hős és komolyabb drámaszerepekre. Azonban tanulmányoznia kell, s az érzelem árnyalatához mért plastika és szavallat által kifejezni az élet búságát, hogy a jellem, melyet előállít ne füstelt, hanem élethű legyen.

Drágusról már tavaly elmondottuk véleményünket. Joggal dicserítettük meg őt „Hamlet”ben, „Brankovics”-ban, ugy hiszszük jól repraesentálna „Lear királyt” s más hasonló szerepeket, s legjobban teszi a rendezőség, ha őt a lehetőségig ily szerepkörben működteti, mert a szerepköréből ki

vett színész rontja az előadást, de csökkenti saját imputatióját.

Albisi comikus szerepeiben helyét szintén mint mindig betölti; a mellék szereplők sem rontanak, s így a mint említettük, kelle jó örök vannak összevonva, csak a szerepek helyes beosztása, benn a tagok közt buzgalom, jó egyetértés s egymás erejének vállvetett kiemelése, s a szorgalom és studium ne hiányozzanak.

Egy kis személyzettől ballét is van, a mely által az előadások élénkülnek.

Ezuttal a dolog természeté szerint csak is a dráma személyzetről szólottunk, az operette és opera személyzetről majd a bemutatás után fogjuk elmondani véleményünket ily általánosságban. A részletekről röviden színházi krónikánk fog időnkint szólni.

Maga a színház az átalakítás új fényében diszeleg, a páholyok vörös-fekete papírszönyegbe vonják, s csinos butorizzattal ellátvák, minden páholy öt személy részére; a páholyok eleje és a postament fehér porcellán színre vannak festve igen jó izlést aranyozással, a díszletek közt sok új van, melyeket a nyáron Beczkói ur állított elő, s azok közt többnek perspectivája tökéletesen sikerült. A régi előfüggöny mellett most itt is mint Pesten befűggöny is használtatik, melyet szintén Beczkói állított ki, s melynek egy színbeosztását mint aranyozását dicseríthetjük, habár festészeti szempontból a redőzetek árnyalásai ellen lehet kifogást tenni, s szintarkasága kissé túl van vize. Ez azonban nem főkérdés itt. Annyi bizonyos, hogy az országos színházi választmány azon csekély pénzalaphoz képest, melyről rendelkezhetett, roppant eredményt mutatott fel, s a színházat olyanná varázslá át, hogy az ma ugy kénelem mint izlés tekintetéből Kolozsvár vonszerejét a legnagyobb mértékben emeli.

Levelezés.

Bukarest, october 20. A „Románul” lapok a különösen a verespárt közlönye, a „Románul”, darab idő óta igen sokat foglalkoztat Magyarországi belügyeivel. Van ereden levelezője Pestről, Balásfalváról. Átvesszi a pesti „Concordia” román lap, az erdélyi „Gazetta” több cikkeit, s felhívja olvasóit, hogy olvassák meg ezeket komoly figyelemmel s elmélkedjenek ezenkívül ők magok is ezen cikkeket felett. Ezekon kívül maga a főszerkesztő is néha egész hasábokat szentel vezércikkében a magyar ügynek, melyekben szünetlen osztogatja a jó tanácsokat s figyelemzveti a magyarokat, hogy midőn ők szabadságra törnek, ne igyekezzenek elnyomni, megsemmisíteni a köztük lakó nemzetiségeket, szerbeket, románokat sat. Ugy látszik, hogy a főszerkesztő, saját hazája belügyeivel tetemesen el levén foglaltva, nem tanulmányozhatta az ugynevezett „magyar kérdést”, hanem kézpénz gyanánt veszi mindazt, a mit az említett román lapokból olvas és a mit levelezői mondanak. Mennyire a „Concordia” és „Gazetta” és említett levelezők az ugynevezett föderalista párthoz tartoznak, kik a 48-ki törvényeket csak a magyarokra nézve tekintik tövűsöknök, kötelező erejűeknek, s így ezekkel megelégedve nem lévén, Magyarországot csak akkor fognak boldognak tartani, ha azt nemzetiségek szerint látják felosztatni. Ez volna a mindnyájunkat boldogító egyenlőség, szabadság és testvériség. Szerintek a 48-ki törvények csak a magyar nemzetiség uralmát fognak megalapítani, a többi nemzetiségeket pedig mind el fognak tiporni, meg fognak semmisíteni. Szerintek tehát a 48-diki törvények nem hazai törvények, melyek minden a hazában lakó nemzetiségek számára hoztattak és szentesítettek, hanem csak a magyarság suprematíáját fognak előmozdítani, a mely olyan veszélyes valami, a minél a balásfalvi tisztelt levelező szerint a románokra nézve még az absolutismus is előnyösebb, mert ott legalább a remény fennmarad, hogy valaha nemzet válhatik belőle, de a 48-ki törvényektől ottalmazza meg az Isten az erdélyi sat. románokat.

Százaszor el volt mondva e lapokban, s tudja azt a mivel világ, hogy 48-ban nemcsak a magyar jobbágyok lettek szabadok, hanem kivétel nélkül minden jobbágyok. Tudja mindenki, hogy a nemzetiség hazánkban nem akadály a legmagasabb hivatalok elnyerésére, tudja a feliratokból, hogy a magyar országgyűlés kész a nemzetiégi igényeknek az igazság és méltányosság határai között eleget tenni. Tud még ennél többeket is, tudja, hogy ha valaki Angolhonban, Franciaországban, Romániában akármelyik nemzetűtörök, a baza válaasztott képviselő által a hozott s a koronásfő által megszentített törvényeken kívül, maga számára külön törvényeket, külön territoriumot, külön nemzeti igazgatást követelne, arról a haza semmit sem fogna tudni, s a mivel világ előtt e következtetése pártfogokra nem találna. Tudja, hogy maga e szabadelvű román párt, midőn Kuza letétele után Moldovában separatistius mozgalom keletkezett, nem iszonyodott e mozgalmat testvérvérbe is belefolyasztani, csak hogy az állam szentesített egysége meg legyen mentve. Mindezek napjainkban és saját szemünk előtt történetek és történetek és a „Románul” főszerkesztője még sem veszen annyi időt magának, hogy hazánk törvényeit átlapozva, osztogatná tanácsait, nemcsak a magyar testvéreknek,

kevésebbé hagyta magának Vilnában diktálni békét, mint 1802-ben, nem volt rászorulva, hogy Moszkvában diktáltassa: azt felelte a porosz tisz, hogy most minden az első győzelemtől függ, s az utolsó orosz azzal zárja be tudósítását, hogy valamint az Austriával vívott háborúban nem állott Poroszország a magyarokkal és csehekkel kacérkodni, szükség esetén kész lengyelket Oroszország ellen fellázítani.

E. Amerika. A new-yorki „Times” így nyilatkozik az amerikai-orosz rokonszenves tüntetésekről: „Az európai közönséget egy kis borzadály futotta át, — de igen is természetes, hogy nemzetek csak úgy nem felejtik el barátaikat a szűkségekben, mint egyes egyének. Még soká meg fogjuk tartani emlékünkből azt, mily barátsággal viseltetett irányunkban mindenkoron Oroszország, mely nyíltan fejezte ki reményeit az unió győzelmé iránt, oly időben, midőn Anglia közvetve mindent elkövetett, hogy kereskedelmünket tönkretegye és hogy ügyünknek rossz jövődölések által ártsa, míg Franciaország szintén a forradalmárokat elismerése végett szövetséget akart kötni. Oly baráti nyilatkozat, mint Oroszországé, oly időben, midőn nemzeti vesztély környékez, több pusztaszonál. Azonfelül mindkét hatalom helyzetében Európával szemben bizonyos hasonlóságok is forognak fenn. Mindkét hatalom bizonyos mérték-

ben az európai állam körén kívül esik, és mindkettő önmagukból képesek növekedéseket fejleszteni és bálá terjedelmes területűeknek és erős földmivelő lakosságuknak egyéb államoktól függetlenkedni maradhatnak. Mindkettő oly irányban fognak fejlődni, mely Európát érintetlenül hagyja, mi nyugot felé, Oroszország keletnek. Mindkettőben a lakosság hatalmas nemzeti szellemű van áthatva; mindkettő magába olvasztja és civilizálja a gyengébb fajokat, az oroszok Ázsiában, mi a központi nyugaton, Kaliforniában és később talán Mexikóban. Mindkettő hajóhadának emelésén fáradozik, hogy Anglia és Franciaországgal megmérkőzhessenek. Az egyik becsúgya, bármily óriási legyen is, nem árthat a másiknak, és a nagy, terjedelműekre a történelemben páratlan birodalmak, melyeket mindkettő teremteni akar, egymással csak az északi sark jégmezén fognak érintkezni. S így sem kereskedelmi, sem politikai érdekeik nem jöhetnek összeütközésbe. Mindkettő roppant áldozatok árán, mely társadalmuk alapját voltak képesek megrengetni, a haladás nagy akadályát, a jogbánságot törölték el. Mindkettőnek békéje (Gortschakoff hg. felezővonalas daczára) még mindig egy arctörésszerűen állt van fenyegetve, és a roppant, az emancipációból fejlődő problémák foglalkoztatják itt és ott minden gondolkodó szellem figyelmét és kizárják annak a lehetőséget, a külfölddel báborba bocsátkozni. Azonfelül mindkét államban külön-

és fájdalmas hasonlóság után az emancipatívál megkötött osztálynak egy barátja által a nagy szabadtó élet ellen merénylet intéztetett — csak hogy Amerikában sikeresen, Oroszországban szerencsére sikerrelment. Mindezen valódi rokonszenven és érdekek, a többi kevésebb kézzel foghatóval együtt, véve, e pillanatban viszonyunkat a császár kormányhoz és a nagy orosz néphez a legszívesebben bekövetkező alkutjára és megmagyarázzák azon érzelményülánulásokot, melyek a francia és angol lapokban oly annyira gúnyoltak. Hogy azonban e szívélyesség és udvariasság mögött mélyebb szándok rejlenek, nem hiszünk.

Ujabb. Bécs, oct. 29. Tegnapelőtt este Prágában elfogatott egy ember, a császár ő Felsége életé ellen törekvő merénylet gyanújából. Az elfogott egyen szabó legény. Palmer angol kapitány által azon pillanatban vettették észre, midőn jobbát kemény töltött pisztolyal fölemelte, míg ő Felsége a cseh színházról kijővén, a kocsiába lépett. Palmer kapitány azonnal megragadta őt, s rögtön átadott a hatóságnak. — A „Neuer Fremdenblatt” úgy értesül, hogy a merénylő nem német nemzetiségűből való.

— Berlin, oct. 27. Párisból s Brüsseltől öszhangzólag jelentik, hogy a francia kormány a brüsseli udvaral alkudozást akar kezdeni egy francia belga katonai egyezmény iránt.

— Velence, oct. 27. A velencei területen történt népszavazás eredménye ez: 636,679 ember igen-nel, s 68 nem-mel szavazott. Ezen eredmény a az olasz királlyal való egyetűlés valószínűleg meg ma ki fog hirdetni.

— Bukarest, oct. 28. Mint utólag hallani, Oroszország diplomatai képviselője kormány által külön utasíva volt, a fejedelem hivatalos üdvözlése alkalmával a consularis testület által, meg nem jeleni.

— Sz. Pétervár, oct. 27. Konstantinápolyi tudósítások szerint a romániai fejedelem elismerte a párisi szerződést, valamint azt is, hogy a Duna-fejedelemségek összefüggenek a török birodalommal.

— Athen, oct. 20. Az itteni lapok a kormányt határozott politika követésére sürgetik. A kormány a török határon két tábort akar alakítani.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

October 31-én: 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 66.40. 5%. Metalliques 100 frt 59.10. — Bank-részvény 709. — Hitelintézeti részvény 200 forint 150.10. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2, kr 128.90. — Ezüst 127.05. Cs. kir. arany 6.12. 1860. kölcsön 79.35.

T. és telelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

HIVATALOS.

Sz. 2824. 1066. polg.

(364)

(2—3)

Árverezési Hirdetmény.

Hivatkozva ezen törvényszéknek folyó évi augusztus hó 2-kán 2055 szám alatt kibocsátott árverezési hirdetményére, ezennel közzhírré tételük, hogy néhai Zakariás Antal és neje hagyatékaiból tartozó fiátfalvi s a hozzá tartozó fekvő birtokot, folyó év november hó 12-kén délelőtt 11 órakor Fiátfalván újabb árvereztetni fognak; a melyre a venni szándékozők azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árverezéshez hozzá szólni kívánó tartozik 4500 frt o. é. bánatpénzt az árverező birtos ur kezéhez letenni.

Az Árverezési feltételek a kiadó hivatalban hivatalos órák alatt megtekinthetők. Nemes Udvarhelyszék törvényszékétől. Sz. Udvarhelyt 1866 október 18-kán.

(365)

(2—3)

Árlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságú Magyar királyi Helytartó tanácsnak 1866-dik évi szeptember 29-kén 72,672 sz. alatt kelt rendelkezésével, a szilágy-somlyai gör. kath. templom új-bóli felépítésére 15222 ft 38 krajczárt osztr. ért. készpénzben, 7815 kézi és 371 igás közúti napszámoknak természetbeni leszállásával engedményeztetvén, ezen építési biztosítás iránt szabályszerű csődület után az árlejtési tárgyalás megtartása elrendeltetett.

Vállalkozni szándékozők a folyó 1866-dik évi november hó 14-dik napján Szilágy Somlyón Krasznamegyében a városházánál délelőli 10 órakor megtartandó árlejtési tárgyalásra 5% száztól bánompénzzel ellátva megjelenszék oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy a legkevesebbet kéri vállalkozónak maradván, az árlejtési befejezése után, a szerződés megkötésénél, a letett 5% száztól bánompénzt — biztosítékul — 10% száztólra kiegészíteni tartozand; a vonatkozó építési tárgyatörök és feltételek, folyó évi november hó 11-dikéig a nagyváradi állam mérnöki hivatalnál, november hó 13-dikától pedig, és az árlejtés napján, az árlejtés helyén megtekinthetők.

Szabályszerűen szerkesztett és a megkivántató bánompénzzel ellátott írásbeli ajánlatok, melyekben az ajánlót szálalek szerént szóval és számmal is tisztán kiirandó, továbbá hogy ajánló az építési feltételeket megtartani magát feltétlenül kötelezi, az ajánló vezeté és keresztnevének, lakhelyének kiírásával, a Nagyváradi állam mérnöki hivatalhoz november hó 10-dikéig bezárólag annál bizonyosabban beküldendők, mert később érkező ajánlatok nem fognak tekintetbe vétetni.

Kelt Nagy Váradon 1866 október 17-kén

NEM HIVATALOS.

Megjelent,

és STEIN JÁNOS könyvkereskedésében kapható:

KOLOZSVÁRI NAGY NAPTÁR

1867-dik évre.

Szerkesztette K. Papp Miklós. III-dik évfolyam.

Mellékletül Haynald Lajos, P. Szakácsi Vitus, Horváth Mihály arcképeik, és Doré Gusztáv „Vízözön” című remek genre-képe részmetsetben.

Ára 1 forint.

TARTALOM: Naptár-rész, Brassai Sámuel m. akad. tagtól. Haynald Lajos, (életrajz.) Pálma regéje, Szász Gerőöl. A tanár futása. Történeti kép a XVII. századból. P. Szakácsi Károlytól. Kurucz világi emléke 1703-ból. Egy menyegző a múlt században. Közli K. Papp Miklós. Tengerparton. Murányi Sándortól. A férfi hűség. Beszély, írta Deák Farkas. Magyar és székely ember találkozás. Losonczy Lászlótól. Zaphira barlangja. Közli Pataki Ferencz. Román. Közli Kriza János. A hamburgi furdó életéből. Zoe. Isidorától. Székely népdalok: Elrepült a fecske. Székely népdal. Vig Jankó nótája. Közli id. Gálfi S. A büntető joggyakorlat, és a deportatio-rendszer változásai Angolországban. B. H. A kísértet. Népies költői beszély Hory Farkastól. Rozsnyai David deák testamentuma. Közli Szilágyi Sándor. A gyermek gyilkos. Ballada. Kolozsvári Aladártól. Az ébredés. K. Papp Miklóstól. Látogatás Pompejiben. Mánási M. éneke. Közli Kriza J. Bethleni gr. Bethlen Kata önéletrajza. Közli K. Papp Miklós. Nádasdi Ferencz emlékezete. Közli Kriza J. Stúárt Károly kivégeztetése. Guizot Ferencznek az „Angol forradalom története” című művéből. Régi dal. Medgyes Lászlótól. Egy Kálvin-káté története Jászvásáron 1642-ben. Kosz Ferencz. Dalok. I—III. Közli Jakab János. P. Szakácsi Vitus. Életrajz. Székely népköltőmények. I—II. Közli Szabó Sámuel. Gr. Bethlen Elek úti naplója 1795—1797. Közli Torma Károly. Kádár Gyuri. Ö székely ballada. Közli Vas Tamás. Látogatás Horváth Mihály-nál. (Leveltűredék.) Szilágyi Sándortól. Barna Péter. Ö székely ballada. Közli Vas Tamás. A vízözön. Kortes dalok: I. Sepsz-széken. II. Kézdi-széken. III. A Turi-párt dala. Közli Vas T. Képek a madárvilágból. Irta egy erdélyi természetbúvár. Pusztai foglyok. Brehm Alfred után. Anderson az oroszán vadász utazása Afrikában. A hold befolyása a növényzetre. A tehénfa. Miké lehet a takarmány-értékesítési képességet a szarvasmarhánál fokozni? Iparnövények. Dinyészet. Irta idős Jaquein. Az ojtó-vesz-zőkről I. Ojtó-ág, galy, vagy ojtóveszű. II. Mikor és milyen fákról szedendők az ojtóveszűk. III. Hogyan lehet ojtóveszűt kár nélkül szedni? A marhavész. Augustich Imre. A tenger alatti távirdai vonalak. Papp Martontól. Két század előtti vadászat Erdélyben. Nádra Ábrahám. A császári istállók Párisban. Gazdasszony-tár. Szakácsi-könyv. Mosás és pecsét tisztítás. Búza-üszök ellen. Házi férgek. Hasznos olvasmányok. Kolozsvári cs. k. levélpósta indulása és érkezése. Cselédbért, árendát mutató tábla. Kamat számítás. Távirdák. Bélyeg illetekekről. Bélyegilleték-fokozatok. A királyhágón inneni vásárok. A fels. cs. k. uralkodó osztrák-ház. Tiszti-czimtár. Kolozsvári kalauz. Hirdetések.

A CHOLERA és ANNAK GYÓGYÍTÁSA HIDEG VIZZEL.

Rausse elvei szerint és saját tapasztalata után írta Hahn Tivadar.

II-dik kiadás.

Németből: Velis Simon, viz-orvos, orvos-sebész, szülész és szemész.

Ára 50 krajczár.

(360)

(3—*)

Rendkívüli közgyűlésre összehívás.

A „VICTORIA”

biztosító társaság igazgatóságától.

Czél szerűnek mutatkozván a „VICTORIA” biztosító társaság által eddig-elé csak a tűzszakban folytatott működést a biztosítás más ágaira is kiterjesztetni, az igazgató-választmány folyó év October hava 22-én hozott határozata nyomán a „VICTORIA” biztosító társaság igazgatósága a t. társasági-részvényeseket a folyó év November hava 17-én tartandó

Rendkívüli közgyűlésre

ezenel tisztelettel meghívja.

Tárgya a rendkívüli közgyűlésnek

a többi tisztelet-ágak megkezdése.

Kivonat az alapszabályokból:

25. §. A közgyűlést a társaság részvényesei képezik. Egy részvény birtoka a társaság minden közgyűlésében döntő szavazattal részvételre ad jogot. 1—5 részvény birtoka csak egy, 6—10 két, 11—15 három, 16—20 négy, 21—25 öt, 26—30 hat, 31—35 hét, 36—40 nyolcz, 41—45 kilencz és 46—50 mindig csak tíz szavazatra jogosít.

Távollevő részvényesek szavazatképes részvényesek által képviselhetik magukat; egy ily képviselő, vagy felhatalmazott mégis 10 szavazatnál többet nem gyakorolhat, már saját szavazatát is ide értve.

A felhatalmazottak kötelesek jogérvényes felhatalmazásaikat a közgyűlés előtti napon az igazgató választmánynak benyújtani. A társaság hivatalnokai a közgyűlésen nem képviselhetnek részvényest.

Házas nők férjeik, kiskorúak és gyámság alatt levők gyámjaik és gondnokaik, társaságok, testületek, alapítványok képviselőik által képviselhetik magukat a közgyűlésen, habár ezen meghatalmazottak szavazatképes részvényesek nem volnának is. Azonban ezeknek meghatalmazott minőségüket kellőleg igazolniuk kell.

Egyébíránt a részvényeseknek s azok képviselőinek a közgyűlésre bemehtés tekintetéből az igazgató választmány által kiállítandó jegyekkel kell magukat ellátni, melyek az azok birtoklóinak nevét, állását és a képviselt részvényeknek mennyiségét és számát kell hogy tartalmazza.

Jegyzet: Részenyestül csak az tekintetik, ki részvényének valóságos birtokában van, s ki mint részvényes a társaság részvénykönyvébe bejegyez-tetett. Az igazoló jegyek a központi irodában, fópia 278 sz. a. November 10-től fogva szolgáltatnak ki.

Költ Kolozsvárt, 1866. October 25.

A „VICTORIA” biztosító társaság igazgatósága.

Al-elnök:

Igazgató:

Vezér-igazgató:

HINTZ.

WAGNER.

GALGÓCZY.

(347)

(2—3)

1864-ki SORSJEGYEK.

Minden évben 5 húzás.

Egy húzásra szóló igérvények (Promessen) darabja 1 ft 50 kr. és bélyeg. Főnyeremények: 250,000, 250,000, 220,000, 200,000, 200,000 forint, legkisebb nyeremény 145 ft. melyet minden sorsjegynek nyerni kell.

Részvény-jegyek sorsjegy-társaságokra havankénti részletfizetés mellett.

Havanként csak 6 forint betétellel játszhatni az egész lefizetés ideje alatt 20 egész 1864-ki sorsjegyre, s az utolsó részletfizetésekor minden részvényes egy egész 100 forintos 1864-ki sorsjegyet kap.

Havanként 3 forint betétellel játszhatni 10 egész 1864-diki sorsjegyre, s az utolsó részletfizetésekor minden részvényes egy egész 50 forintos 1864-diki sorsjegyet kap.

A belépéskor csak az első részlet fizetendő.

Távol megrendeléseket azonnal teljesít Herber Lőrincz váltóintézete Brunnben.

Kolozsvárt: megrendeléseket HEYMANN ZSIGMOND ír fogad el, lakása: Nagypiacz Taufferház, az emeletben.

(368)

Egy igen jó állapotban levő

ZONGORA,

Kolozsvárt a bel-farkasutczai 54 szám alatti házban az emeleten eladó.

(12—*)

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1

1/1